

ÖRTMENİM'DEN DENEMELER

9

T.C.
İNKILAP TARİHİ
VE
ATATÜRKÇÜLÜK

#evdekal

Cüneyt BANAN
Ahmet BİRCAN
Zeynel ADAKUŞ

Ayhan ÜNALAN
Engin DEMİRCİ
İbrahim BEL

Semih PİRHASANOĞLU
Erhan YILDIZ
Hülya KARAOĞLAN

1. Gazete haberine göre 2- 3 Aralık 1920'de imzalanan Gümrü Antlaşması maddeleri ile ulaşılan çıkarımlar aşağıda belirtilen maddelerdir;

- I. Sevr Antlaşması'nın geçersiz olduğu Ermenilerce de benimsendi.
- II. Ermeniler Doğu Anadolu Bölgesi'ndeki her türlü isteklerinden vazgeçtiler. Büyük Ermenistan kurma girişimleri sona erdi.
- III. 1878'de elden çıkan Kars ve çevresi Türkiye topraklarına katıldı.
- IV. Gümrü Antlaşması TBMM'nin uluslararası alanda ilk siyasi başarısıdır.
- V. Halkın orduya ve meclise olan güveni artmıştır.

ARMENIA REDUCED TO A TINY STATE BY TURKISH PEACE

New York Times gazetesinden bir haber, 10 Aralık 1920: "Ermenistan Türk barışı ile küçücük bir devlete indirildi"

Verilenler dikkate alındığında Gümrü Barış Antlaşması'nın çıkarımlarından hangisi veya hangilerinin ulusal kazanç olduğu anlaşılır?

- A) I, II ve III   B) III ve V   C) Yalnız III   D) II, IV ve V

2. Yakınımızda Binbaşı Kadri Bey isminde bir kişi oturuyordu. Oğlu Ahmet Bey askerî ortaokula devam ediyor ve okul giysisi giyyordu. Onu gördükçe ben de böyle giysi giymeye hevesleniyordum. Sonra sokaklarda subaylar görüyordum. Bu aşamaya ulaşmak için izlenmesi gereken yolun askerî ortaokula girmek olduğunu anlıyordum.

O sırada annem Selânik'e gelmişti. Askerî ortaokula girmek istediğimi söyledim. Annem askerlikten çekiniyordu. Asker olmama zorla engel olmaya çalışıyordu.

Kabul sınavı zamanı ona sezdirmeden kendi kendime askerî ortaokula giderek sınav verdim. Böylece anneme karşı oldubitti olmuş oldu.

Buna göre Mustafa Kemal'in okul dönemi ile ilgili;

- I. Askerlik mesleğini seçmesinde sosyal çevrelerin etkili olduğu
- II. Kararlı bir kişiliğe sahip olduğu
- III. Annesinin askerlik mesleğine karşı ön yargılarının olduğu

Yorumlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I   B) Yalnız II   C) I ve II   D) I, II ve III

3.

I. Durum

İngiltere, I.Dünya Savaşı öncesinde Almanya ile olası bir savaş durumunda, Doğu Avrupa'da yeni cepheler açılmasını sağlamak amacıyla Rus Çarlığı ile ittifak yapmıştır.

II. Durum

Almanya, I.Dünya Savaşı sürerken Osmanlı Devleti'nin halifelik nüfuzunu kullanmak ve üzerindeki baskının hafiflemesini sağlamak amacıyla Osmanlı Devleti ile gizli bir şekilde ittifak anlaşması yapmıştır.

Verilen her iki durum birlikte değerlendirildiğinde İngiltere ve Almanya devletlerinin ittifak arayışları için;

- I. Taraf devletlerin birbirlerine karşı üstünlük kurmaya çalışması,
- II. İki tarafın da savaşı geniş alanlara yaymak istemesi,
- III. Hem Rusya'nın hem de Osmanlı Devleti'nin güçlü olmaları,

durumlarından hangilerinin etkili olduğu söylenebilir?

- A) Yalnız I   B) I ve II   C) II ve III   D) I, II ve III

4. 23 Nisan 1920'de "Büyük Millet Meclisi" adıyla açılan meclis, bir süre sonra "Türkiye Büyük Millet Meclisi" adını almıştır.

Buna göre meclisin adında yapılan bu değişiklik aşağıdakilerden hangisinin göstergesidir?

- A) Ulusçu bir anlayışın benimsendiğin
B) Kurucu meclis olduğunun
C) Güçler birliği ilkesinin esas alındığının
D) Ulusal bağımsızlığın sağlandığının

5.

Birinci Dünya Savaşı yıllarında Osmanlı Devleti'nin genel, ekonomik ve askerî durumu savaşa girmeye elverişli değildi. Devlet, 1911 Trablusgarp Savaşı ve 1912-1913 Balkan Savaşları sonunda büyük kayıplara uğramıştı. Durumunu düzeltmek için barış ortamına ihtiyacı vardı. Ancak savaşın genişlemesi halinde tarafsız kalması da elinde değildi. Osmanlı Devleti, gelebilecek saldırılara karşı kendini korumak için ittifak arayışları içerisine girdi. Savaş öncesi İngiltere ve Fransa'ya bu doğrultuda yapılan başvuru olumsuz sonuçlandı.

Yalnız kalmamak adına Almanya'ya ittifak teklifinde bulunuldu. Savaşın Avrupa kıtasında yayılma belirtileri üzerine zor durumda kalacak olan Almanya, Osmanlı Devleti'nin ittifak önerisini gözden geçirdi. Olası bir dünya savaşında Osmanlı Devleti, bulunduğu coğrafi konumundan dolayı önemli bir rol üstlenebilirdi. İtilaf Devletleri'nin güçleri bölünmeli ve cepheler genişlemeliydi. Osmanlı Devleti kendi yanlarında savaşa girerse hem insan gücünden faydalanacak hem de yeni cepheler açarak savaşın alanını genişleteceklerdi. Böylece Almanya'nın İtilaf Devletleri çemberi içindeki yükü de hafifleyecekti. Osmanlı padişahının halife unvanından da yararlanmak istiyorlardı. Halifenin yapacağı "kutsal cihat" çağrısı sonucunda İngiliz ve Fransız sömürgelerindeki milyonlarca Müslüman'ın bu çağrıya uyup ayaklanacağını hesaplıyorlardı.

Yukarıda verilen bilgilerden hareketle;

- I. Siyasi, ekonomik gücünden yararlanmak
- II. Halifenin gücünden yararlanarak İngiliz ve Fransızlara karşı isyanlar çıkartmak
- III. Savaşı daha geniş alanlara yayarak avantaj yakalamak
- IV. Osmanlının deniz gücünden yararlanarak denizlerde üstünlüğü ele geçirmek

maddelerinden hangileri Almanya'nın Osmanlı Devleti'nden beklentileri arasında sayılabilir?

- A) I ve II   B) I ve IV   C) II ve III   D) I, II ve III

6. Mustafa Kemal, Padişah Vahdettin'in verdiği yetkiyle Anadolu'ya geçerek müfettişlik görevini yaparken, ülkenin işgal altında olmasını hazmedemediği için kendi gibi düşünen vatansever subaylarla Millî Mücadele yolunda çeşitli adımlar atmaya başladı. Gerek Amasya Genelgesiyle gerekse Erzurum ve Sivas Kongreleriyle vatanın kurtuluşu ile ilgili kararlar alındı. Alınan bu kararlar vatanın kurtuluşu için yeterli miydi? Bu kararların İstanbul Hükümeti tarafından onaylanması, Mili Mücadelenin hem Anadolu'daki otoritesini arttıracak hem de alınan kararların yürürlüğe girmesini sağlayacaktı. Bu amaçla 20-22 Ekim 1919'da Amasya'da yapılan görüşmelere, İstanbul hükümetini temsilen Bahriye Nazırı Salih Paşa'yla Temsil Heyeti üyeleri katılmıştı. Yeni Sadrazam Tevfik Paşa Mustafa Kemal ve Millî Mücadele liderlerine sempatiyle yaklaşıyordu.

Verilen bu bilgilerden yola çıkılarak Amasya Görüşmelerinin önemi aşağıdaki yargılardan hangisiyle vurgulanmış olur?

- A) İstanbul Hükümeti ve yetkililerinin, Mustafa Kemal'e saygı duyması
- B) Temsil Heyeti'nin görüşmelerden istediği kararları çıkarabilmesi
- C) Alınan kararların vatanın kurtuluşunu değil, bölgesel kuruluşu içermesi
- D) Temsil Heyeti'nin varlığının İstanbul Hükümeti'nce resmen tanınması

7.

Osmanlı Devleti, I. Dünya Savaşı başlarında pek yenilgi almamasına rağmen savaşın uzamasıyla insan ve malzeme yetersizliği nedeniyle zor durumda kaldı. Bu arada müttefiki Bulgaristan'ın teslim olması Makedonya Cephesi'nin çökmesine yol açtı. Osmanlı Devleti'nin Almanya ve Avusturya – Macaristan ile bağlantısı kesildi. İttihat ve Terakki Partisi hükümetten çekildi. Yeni kurulan hükümet çaresizlik içinde ateşkesi kabul etmek zorunda kaldı.

Buna göre Osmanlı Devleti'nin Mondros Ateşkes Antlaşmasını imzalamasında aşağıdakilerden hangisinin etkili olduğu söylenemez?

- A) Azınlıkların ayaklanma çıkarmalarının
- B) İttifak Devletleri arasında kopukluk yaşanmasının
- C) Ekonomik bakımdan zor durumda kalmasının
- D) İç politikada sorun yaşamasının

8. Mustafa Kemal öğrencilik yıllarından itibaren çok okuyan, çok araştıran bir insandı. Onun bu özelliği, yerli ve yabancı yazarların eserlerini okuması, bu eserler üzerinde kafa yorması onun aydın bir subay olarak yetişmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Aşağıdakilerden hangisi Mustafa Kemal' in fikirlerinden etkilendiği düşünürlerden birisi olamaz?

- A) Jean Jacques Rousseau
- B) Ziya Gökalp
- C) Falih Rıfkı Atay
- D) Voltaire

9. I. İnönü Savaşı, 6 Ocak 1921 tarihinde iki taraftan saldırıya geçen Yunan ordularıyla İnönü mevzilerinde savunmada olan Türk kuvvetleri arasında yapılan savaştır. 6 Ocak 1921 tarihine kadar Uşak ve Bursa bölgelerinde hazırlıklarını tamamlayan Yunan kuvvetleri, batı cephesindeki Türk Birliklerinin Çerkez Ethem isyanını bastırmak için onun kuvvetleriyle çatışmasından da faydalanarak Eskişehir istikametinde taarruza geçmeye başladılar.

9 Ocak 1921'e kadar örtme ve emniyet kuvvetleri harekâtı şeklinde geçen çatışmaların ardından, İnönü mevzilerindeki muharebeler 10 Ocak 1921'de başlamış ve bir gün sonra, Yunan kuvvetlerinin savaştan önceki hatlarına çekilmeleriyle son bulmuştur. Bu zafer halkımız arasında sevinçle karşılanmıştır.

- İnönü Zaferi, yeni Türk devletinin uluslararası kamuoyundaki itibarını da artırmıştır. Bunun bir sonucu olarak Sovyet Rusya ile Moskova Antlaşması imzalanmıştır.
- İtilaf Devletleri I. İnönü Savaşı'ndan sonra ortaya çıkan yeni durumu görüşmek üzere Londra Konferansı'nı düzenlemişler ve TBMM'yi de bu konferansa davet etmişlerdir.
- Afganistan ile bir dostluk antlaşması imzalanmıştır.

Buna göre I. İnönü zaferi ile ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) TBMM uluslararası alanda tanınmıştır.
- B) Millî mücadele başarı ile tamamlanmıştır.
- C) Askeri başarılar ardından siyasi başarıları getirmiştir.
- D) Düzenli orduya ve TBMM'ye olan güven artmıştır.

10. Sakarya Meydan Muharebesi'nden sonra Fransa ile imzalanan 1921 Ankara Antlaşması ile Güney Cephesi kapanmıştır. Bu antlaşma ile Hatay, Misakımillî'ye aykırı olarak sınırlarımız dışında kalmıştır. Sovyetler Birliği'ne bağlı olan Ermenistan, Gürcistan, Azerbaycan gibi ülkelerle ise Kars Antlaşması imzalanmıştır. Bu antlaşma ile de doğu sınırlarımız bugünkü şeklini almıştır.

Sadece verilenlere göre;

- I. Siyasi başarılar askeri başarıları da beraberinde getirmiştir.
- II. Batı cephesinde kazanılan bir zafer doğu cephesindeki işgalleri de bitirmiştir.
- III. Sakarya Muharebesi'nden sonra Türkler taarruza, Yunanlar savunmaya geçmiştir.

ifadelerinden hangilerine ulaşamaz?

- A) I ve II
- B) II ve III
- C) I ve III
- D) I, II ve III

1.	B	İbrahim BEL
2.	D	Erhan YILDIZ
3.	B	Cüneyt BANAN
4.	A	Cüneyt BANAN
5.	C	Ayhan ÜNALAN
6.	D	Hülya KARAOĞLAN
7.	A	Engin DEMİRCİ
8.	C	Ahmet BİRCAN
9.	B	Semih PİRHASANOĞLU
10.	D	Zeynel ADAKUŞ